

УДК 342.9:061.1(477)

Руслан Анатолійович КУЗЬМІН,

слухач магістратури факультету № 3

Харківського національного університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Оксана Олександрівна ПАНОВА,

доцент кафедри поліцейської діяльності

та публічного адміністрування факультету № 3

Харківського національного університету внутрішніх справ,

доктор юридичних наук, доцент

СПІВВІДНОШЕННЯ ЗАХОДІВ ПРИМУСУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ ТА НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ У ВІДПОВІДНОСТІ ДО ВІДОМЧИХ НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ

З 1 серпня до охорони громадського порядку долучилися самостійні патрулі Національної гвардії. До цього гвардійці чергували лише разом з поліцейськими. Рішення про залучення гвардійців ухвалюватимуть керівники територіальних підрозділів Національної поліції – в залежності від оперативної ситуації [4].

Під час патрулювання гвардійці екіпіруватимуться та озброюватимуться відповідно до Закону України «Про Національну гвардію України» – а саме спецзасобами та штатною зброєю.

Відтепер планування маршрутів патрулювання проводитиметься в залежності від криміногенної ситуації в конкретному населеному пункті. Гвардійські патрулі залучатимуться у ті райони міст, де обстановка більш напружена [1].

Відповідно до пункту 1 частини 1 статті 13 Закону України «Про Національну гвардію України», військовослужбовці Національної гвардії України з метою виконання покладених на Національну гвардію України завдань мають право у разі залучення до виконання завдань з охорони громадського порядку здійснювати превентивні та поліцейські заходи примусу відповідно до Закону України «Про Національну поліцію». За своєю суттю дана норма є бланкетною, та відсилає осіб, які застосовують норми права до спеціального закону, а саме до Закону України «Про Національну поліцію».

Згідно з ч. 2 ст. 30 Закону України «Про Національну поліцію», поліція для охорони прав і свобод людини, запобігання загрозам публічній безпеці і порядку або припинення їх порушення також застосовує в межах своєї компетенції поліцейські превентивні заходи та заходи примусу, визначені цим Законом [3].

Статтею 31 Закону України «Про Національну поліцію» передбачений вичерпний перелік превентивних поліцейських заходів та загальні вимоги до їх застосування. Такими превентивними заходами є: перевірка документів особи; опитування особи; поверхова перевірка й огляд; зупинення транспортного засобу; вимога залишити місце й обмеження доступу до певної території; обмеження пересування особи, транспортного засобу або фактичного володіння річчю; проникнення до житла чи до іншого володіння особи.

Також патрулі Нацгвардії мають право на такі превентивні заходи, як перевірка дотримання вимог дозвільної системи органів внутрішніх справ; застосування технічних приладів та технічних засобів, що мають функції фото- і кінозйомки, відеозапису; перевірка дотримання обмежень, встановлених законом щодо осіб, які перебувають під адміністративним наглядом, та інших категорій осіб; поліцейська опіка [2].

Але при цьому ця стаття, у частині другій містить загальну вимогу до застосування таких заходів, а саме що під час проведення превентивних поліцейських заходів поліція зобов'язана повідомити особі про причини застосування до неї превентивних заходів, а також довести до її відома нормативно-правові акти, на підставі яких застосовуються такі заходи.

Враховуючи, те що пункт 1 частини 1 статті 13 Закону України «Про Національну гвардію України» використовує формулювання «здійснювати превентивні та поліцейські заходи примусу відповідно до Закону України «Про Національну поліцію»», то до здійснення військовослужбовцями Національної гвардії поліцейських заходів відбувається з дотриманням вимог до поліцейських заходів які висуваються і до самих поліцейських [3].

Відповідно до ч. 1 ст. 42 Закону України «Про Національну поліцію», Поліція під час виконання повноважень, визначених цим Законом, уповноважена застосовувати такі заходи примусу:

1) фізичний вплив (сила). Фізичним впливом є застосування будь-якої фізичної сили, а також спеціальних прийомів боротьби з метою припинення протиправних дій правопорушників

2) застосування спеціальних засобів. Спеціальні засоби як поліцейські заходи примусу – це сукупність пристроїв, приладів і предметів, спеціально виготовлених, конструктивно призначених і технічно придатних для захисту людей від ураження різними предметами (у тому числі від зброї), тимчасового (відворотного) ураження людини (правопорушника, супротивника), пригнічення чи обмеження волі людини (психологічної чи фізичної) шляхом здійснення впливу на неї чи предмети, що її оточують, з чітким регулюванням підстав і правил застосування таких засобів та службових тварин.

3) застосування вогнепальної зброї [5].

Поліцейський за жодних обставин не може застосовувати заходи примусу, не визначені цим Законом. (частина 5 статті 42 Закону України «Про Національну поліцію»).

При цьому згідно з частиною 1 статті 15 Закону України «Про Національну гвардію України», військовослужбовці Національної гвардії України мають право застосовувати заходи фізичного впливу, а за виключної необхідності і спеціальні засоби, вогнепальну зброю, озброєння та бойову техніку в порядку та у випадках, передбачених цим Законом, а під час несення внутрішньої та вартової служб – відповідно Статутом внутрішньої служби та Статутом гарнізонної та вартової служб Збройних Сил України [3].

Отже перед здійсненням поліцейського заходу, патрульний-військовослужбовець повинен повідомити причину застосування такого заходу (наприклад, при вимозі пред'явлення документів для перевірки, військовослужбовець Національної гвардії зобов'язаний навести одну з підстав передбачених ч. 1 ст. 32 Закону України «Про Національну поліцію» та повідомити конкретні обставини, що підтверджують наведені норми Закону).

Список бібліографічних посилань

1. Вулиці українських міст патрулюватимуть бійці Нацгвардії // ІА «Вчасно». URL: <https://vchasnoua.com/donbass/61714-vulytsi-ukrainskykh-mist-patruliuvatymut-biitsi-natshvardii> (дата звернення: 08.11.2019).

2. Гвардійці, які вийшли на патрулювання вулиць. *Інтерфакс-Україна*. URL: <https://ua.interfax.com.ua/news/general/605174.html> (дата звернення: 08.11.2019).

3. Законність розширення повноважень національної гвардії України // Медиагрупа «Накипело» : сайт. URL: <https://nakipelo.ua/zakonnist-rozshirennya-povnovazhen-nacionalnoi-gvardii-ukraini-3> (дата звернення: 08.11.2019).

4. Патрулі Нацгвардії розпочали чергування // MediaPort : сайт. URL: <https://www.mediaport.ua/patruli-nacgvardiyi-rozprochali-cherhuvannya> (дата звернення: 08.11.2019).

5. Стаття 42. Поліцейські заходи примусу // Юрист-UA.net : сайт. URL: <https://urist-ua.net> (дата звернення: 08.11.2019).

Одержано 19.11.2019

УДК 342.951

Вікторія Ігорівна ЛИСЕНКО,

слухач магістратури факультету № 3

Харківського національного університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Вадим Сергійович СЕЛЮКОВ,

доцент кафедри поліцейської діяльності

та публічного адміністрування факультету № 3

Харківського національного університету внутрішніх справ,

кандидат юридичних наук, доцент

ОСОБЛИВОСТІ ПРОВАДЖЕННЯ У СПРАВАХ ПРО АДМІНІСТРАТИВНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ У СФЕРІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОРОЖНЬОГО РУХУ

Державне управління у сфері дорожнього руху та його безпеки здійснюється Кабінетом Міністрів України, спеціально уповноваженими на це центральними органами виконавчої влади, органами виконавчої влади в Автономній Республіці Крим, місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування.

Питання забезпечення безпеки дорожнього руху досліджувались низкою вчених, зокрема: В. В. Гаркушою, Т. О. Гуржієм,